

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ หมู่บ้าน 6 หมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย ในจังหวัดเชียงใหม่ได้แก่ บ้านหนองเขียว บ้านนอแล บ้านขุนวาง บ้านขุนแม่ บ้านแม่สะป๊อก และในจังหวัดเชียงราย คือ บ้านห้วยโป่ง โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนั้นจึงกำหนดประชากรที่ใช้ในการศึกษา โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขั้นตอน ดังนี้

1. จำแนกเกษตรกรบนที่สูงออกเป็น เกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีอายุตั้งแต่ 15-25 ปี ทั้งชายและหญิง และผู้นำครอบครัวที่มีอายุตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิง
2. จำแนกเกษตรกรของหมู่บ้านต่างๆ ออกตามฐานะทางเศรษฐกิจที่ผู้นำหมู่บ้านจำแนกให้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ฐานะดี ฐานะปานกลาง และฐานะยากจน แล้วคัดเลือกจำนวนเกษตรกรในสัดส่วนโดยประมาณ 1:3:1 โดยเลือกเกษตรกรฐานะดี ฐานะปานกลาง และฐานะยากจน 1, 3 และ 1 ส่วนจากจำนวนตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน
3. กำหนดจำนวนเกษตรกรตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านให้เท่ากัน หมู่บ้านละ 40 คน รวม 240 คน ดังแผนภูมิที่ 1

ผลการสุ่มตัวอย่างข้างต้นจาก 6 หมู่บ้าน จำนวนเกษตรกรตัวอย่างรวม 240 ราย แต่สามารถสำรวจข้อมูลได้เพียง 208 ราย เนื่องจากในบางหมู่บ้านมีจำนวนเกษตรกรที่เป็นเยาวชนไม่เพียงพอ และมีผู้นำเกษตรกรบางท่านติดภารกิจอื่นๆ ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถติดต่อได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนตัวอย่างเกษตรกร 6 หมู่บ้าน

ลำดับที่	หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)	จำนวนเกษตรกร (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
1.	ขุนวาง	62	463	40
2.	นอแล	157	856	40
3.	ขุนแปะ	32	186	40
4.	แม่สะป๊อก	27	121	40
5.	หนองเขียว	62	380	40
6.	ห้วยโป่ง	33	229	40
	รวม	373	2,235	240

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจผู้ให้ข้อมูล และการสัมภาษณ์แบบเจาะกลุ่มเป็นข้อมูลหลักในการร่างแบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของประชากร และข้อมูลด้านสังคม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา การนับถือศาสนา และความสามารถในการพูดภาษาไทย โดยลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Closed – ended Question)
- ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลด้านทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมการพัฒนาความเป็นอยู่ของเกษตรกรบนที่สูง โดยลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด และ ปลายเปิด (Opened – ended Question) เป็นข้อความประเภทแสดงความคิดเห็น มี 5 ตัวเลือก คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การทดสอบแบบสอบถาม

ทำการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ไปปรึกษากับคณะกรรมการที่ปรึกษา และเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในพื้นที่ จึงนำไปทดสอบกับเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง จำนวน 10 คน นำมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาอีกครั้ง เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นจึงนำไปสัมภาษณ์เกษตรกรบนที่สูงในพื้นที่จริง

การรวบรวมข้อมูล

- ขั้นที่ 1 รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากเอกสารเกี่ยวกับชาวเขาและทัศนคติ รวมทั้งจากเอกสาร ผลงานวิจัย และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาคครั้งนี้ ได้นำข้อมูลที่ได้อาจรหัส (Coding) และนำข้อมูลที่ได้อาจวิเคราะห์ด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์สังคม (Statistic Package for the Social Science, SPSS/PC+) ซึ่งค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์มีดังนี้

- 1.สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประเภทมาตรนาม (Nominal Scale) และมาตรอันดับ (Ordinal Scale) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประเภทช่วง (Interval Scale)

- 2.ใช้การคำนวณน้ำหนักเฉลี่ย (Weight Mean Score) ของตัวแปรต่างๆ ที่มีการวัดโดยระบบการให้คะแนน ได้แก่ ทัศนคติที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทัศนคติที่มีต่อการพัฒนาอาชีพ ทัศนคติที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและทัศนคติที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมประโยชน์ มีการคำนวณดังรายละเอียดดังต่อไปนี้ (Thanupon, 1986 : 44 อ้างโดยปฐวี, 2536)

ผู้วิจัยได้แบ่งการให้คะแนนเป็น 2 ด้าน คือ

- 1.คะแนนค่าทัศนคติทางนิมาน คือ การให้ค่าคะแนนที่แสดงออกมาในลักษณะพึงพอใจ ชอบ อยากปฏิบัติ อยากได้ อยากเข้าใจสิ่งนั้นๆ การวัดทัศนคติจะถามข้อคิดเห็นว่า “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” การวัดจะกำหนดให้คะแนนค่าตามข้อย่อยเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ระดับ 4 เห็นด้วย

ระดับ 3 ไม่แน่ใจ

ระดับ 2 ไม่เห็นด้วย

ระดับ 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

รายละเอียดการคำนวณดังต่อไปนี้

$$WMS = \frac{5f_1 + 4f_2 + 3f_3 + 2f_4 + 1f_5}{TNR}$$

WMS = น้ำหนักคะแนนเฉลี่ย

f_1 = จำนวนผู้ที่ตอบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง

f_2 = จำนวนผู้ที่ตอบว่าเห็นด้วย

f_3 = จำนวนผู้ที่ตอบว่าไม่แน่ใจ

f_4 = จำนวนผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นด้วย

f_5 = จำนวนผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

TNR = จำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด

2. คะแนนค่าทัศนคติทางนิเสธ คือ การให้คะแนนที่แสดงออกมาในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ อยากหนีให้ห่างจากสิ่งนั้น ๆ การวัดทัศนคติจะถามข้อคิดเห็นว่า “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” การวัดจะกำหนดให้คะแนนคำถามข้อย่อยเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับ 1 เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ระดับ 2 เห็นด้วย

ระดับ 3 ไม่แน่ใจ

ระดับ 4 ไม่เห็นด้วย

ระดับ 5 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

รายละเอียดการคำนวณ ดังต่อไปนี้

$$WMS = \frac{1f_5 + 2f_4 + 3f_3 + 4f_2 + 5f_1}{TNR}$$

- WMS = น้ำหนักคะแนนเฉลี่ย
 f₅ = จำนวนผู้ที่ตอบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง
 f₄ = จำนวนผู้ที่ตอบว่าเห็นด้วย
 f₃ = จำนวนผู้ที่ตอบว่าไม่แน่ใจ
 f₂ = จำนวนผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นด้วย
 f₁ = จำนวนผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 TNR = จำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด

การตีความค่าเฉลี่ยน้ำหนัก คำตอบของตัวแปรต่างๆ จะใช้ช่วงเฉลี่ย ดังนี้

คะแนน	ช่วงค่าเฉลี่ย	แปลความ
5	4.21 - 5.00	ดีมาก
4	3.41 - 4.20	ดี
3	2.61 - 3.40	ปานกลาง
2	1.81 - 2.60	ไม่ดี
1	1.00 - 1.80	ไม่ดีเลย

3. สถิติสหสัมพันธ์แบบ Pearson Product Moment Correlation

เป็นระเบียบวิธีการทางสถิติที่บอกให้ทราบถึงทิศทางและระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม เพื่อพิสูจน์สมมติฐานว่า อายุ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ สูตรที่ใช้คำนวณ คือ (บุญธรรม, 2540 : 82)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

r_{xy} = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y

N = จำนวนคนหรือจำนวนคู่ของข้อมูล

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนดิบตัวแปร X

$\sum Y$ = ผลรวมของคะแนนดิบตัวแปร Y

ΣXY = ผลรวมของผลคูณของคะแนนตัวแปร X กับคะแนนตัวแปร Y เป็นคู่ ๆ ในรูป
คะแนนดิบ

ΣX^2 = ผลรวมของกำลังสองของคะแนนดิบตัวแปร X

ΣY^2 = ผลรวมของกำลังสองของคะแนนดิบตัวแปร Y

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University